

BÀI 4: LAI HAI CẶP TÍNH TRẠNG

Môn học: Sinh học, lớp 9

Ngày soạn: 17/9/2023; Tiết (theo PPCT): 4

Thời gian thực hiện: 01 (số tiết)

I- MỤC TIÊU: Qua bài này, HS cần đạt được:**1. Kiến thức**

- HS mô tả được thí nghiệm lai hai cặp tính trạng của Men đen.
- Biết phân tích kết quả thí nghiệm lai hai cặp tính trạng của Men đen.
- Hiểu và phát biểu được nội dung qui luật phân ly độc lập của Men đen.
- Giải thích được khái niệm biến dị tổ hợp.

2. Năng lực

a. Năng lực chung: Năng lực tự học, tư duy, làm việc hợp tác, tìm tòi, giao tiếp, giải quyết vấn đề, sử dụng ngôn ngữ.

b. Năng lực chuyên biệt: Năng lực quan sát, so sánh, tính toán, phân tích số liệu.

3. Phẩm chất: Xây dựng ý thức tự giác và thói quen tìm kiếm kiến thức trong học tập, có hứng thú với môn học.

4. Mục tiêu giáo dục học sinh khuyết tật và hoà nhập

Học sinh chỉ cần biết viết.

II- THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. Giáo viên: - Tranh phóng to hình 4 SGK.

- Bảng phụ ghi nội dung bảng 4.

- Muốn xác định được kiểu gen của cá thể mang tính trạng trội cần làm gì?

2. Học sinh: - Kẻ sẵn bảng 4 vào vở bài tập

- Tìm hiểu thí nghiệm lai hai cặp tính trạng của Mendel.

III- PHƯƠNG PHÁP, KỸ THUẬT DẠY HỌC, KIỂM TRA -ĐÁNH GIÁ

1. Phương pháp dạy học: Trực quan; Vấn đáp – tìm tòi; Giải quyết vấn đề; Dạy học nhóm.

2. Kỹ thuật dạy học: Động não.

3. Kiểm tra – đánh giá: Dùng lời.

IV- CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY VÀ HỌC**1. Hoạt động khởi động: (5ph)**

? Thế nào là lai phân tích? Tương quan trội lặn có ý nghĩa gì trong thực tiễn sản xuất.

? Mendel làm thế nào để tìm ra quy luật phân li độc lập?

2. Hoạt động hình thành kiến thức: (33ph)***Hoạt động 1: Thí nghiệm của Mendel.**

Mục tiêu: Nắm được thí nghiệm về Lai 2 tính của Mendel.

TG	HOẠT ĐỘNG CỦA GV	HOẠT ĐỘNG CỦA HS	NỘI DUNG
23 phút	- Yêu cầu HS quan sát hình 4 SGK, nghiên cứu thông tin và trình bày thí nghiệm của Mendel. - Từ kết quả, GV yêu cầu HS hoàn thành bảng 4	- HS quan sát tranh nêu được thí nghiệm. - Hoạt động nhóm để hoàn thành bảng.	I. Thí nghiệm của Mendel

<p>Trang 15. (Khi làm cột 3 GV có thể gợi ý cho HS coi 32 là 1 phần để tính tỉ lệ các phần còn lại). - GV treo bảng phụ gợi HS lên điền, GV chốt lại kiến thức.</p>		<p>- Đại diện nhóm lên bảng điền.</p>	
Kiểu hình F ₂	Số hạt	Tỉ lệ kiểu hình F ₂	Tỉ lệ từng cặp tính trạng ở F ₂
Vàng, trơn	315	9	Vàng $\frac{315+101}{108+32} = \frac{416}{140}$ 3
Vàng, nhăn	101	3	Xanh $\frac{108+32}{315+108} = \frac{140}{423}$ 1
Xanh, trơn	108	3	Trơn $\frac{315+101}{101+32} = \frac{416}{133}$ 3
Xanh, nhăn	32	1	Nhăn $\frac{108+32}{315+101} = \frac{140}{416}$ 1
<p>- GV phân tích cho HS thấy rõ tỉ lệ của từng cặp tính trạng có mối tương quan với tỉ lệ kiểu hình ở F₂ cụ thể như SGK. - GV cho HS làm bài tập điền từ vào chỗ trống Trang 15 SGK. - Yêu cầu HS đọc kết quả bài tập, rút ra kết luận. <i>? Căn cứ vào đâu Mendel cho rằng các tính trạng màu sắc và hình dạng hạt đậu di truyền độc lập?</i></p>		<p>- HS ghi nhớ kiến thức 9 vàng, trơn: 3 vàng, nhăn: 3 xanh, trơn: 1 xanh, nhăn = (3 vàng: 1 xanh)(3 trơn: 1 nhăn) - HS vận dụng kiến thức ở mục 1 điền được cụm từ “tích tỉ lệ”. - 1 HS đọc lại nội dung SGK. -> Căn cứ vào tỉ lệ kiểu hình ở F₂ bằng tích tỉ lệ của các tính trạng hợp thành nó.</p>	
		<p>1. Thí nghiệm: - Lai bố mẹ khác nhau về hai cặp tính trạng thuần chủng tương phản. - Sơ đồ lai: P: Vàng, trơn x Xanh, nhăn F₁: Vàng, trơn Cho F₁ tự thụ phấn => F₂: cho 4 loại kiểu hình với tỷ lệ: 9vàng, trơn;3vàng, nhăn; 3xanh, trơn;1xanh, nhăn.</p> <p>2. Kết quả thí nghiệm: Lai hai bố mẹ thuần chủng khác nhau về hai cặp tính trạng tương phản di truyền độc lập với nhau từ F₂ cho tỉ lệ mỗi kiểu hình bằng tích tỉ lệ của các tính trạng hợp thành nó.</p>	

*Hoạt động 2: Biến dị tổ hợp.

Mục tiêu: Nắm được khái niệm và nguyên nhân của Biến dị tổ hợp.

TG	HOẠT ĐỘNG CỦA GV	HOẠT ĐỘNG CỦA HS	NỘI DUNG
10 phút	<p>- Yêu cầu HS nhớ lại kết quả thí nghiệm ở F₂ và trả lời câu hỏi:</p> <p>? F₂ có mấy kiểu hình nào? Những kiểu hình nào khác với bố mẹ?</p> <p>? Thế nào là biến dị tổ hợp? Nguyên nhân biến dị tổ hợp?</p> <p>? Biến dị tổ hợp được xuất hiện ở hình thức sinh sản nào? Vì sao?</p> <p>? Biến dị tổ hợp mang lại ý nghĩa gì?</p> <p>- GV đưa ra khái niệm biến dị tổ hợp.</p>	<p>- HS nêu được: 2 kiểu hình khác bố mẹ là: vàng, nhăn và xanh, trơn (chiếm tỉ lệ: 6/16).</p> <p>-> Có 4 kiểu hình; kiểu hình khác với bố mẹ: vàng nhăn và xanh trơn là 2 kiểu hình khác với bố mẹ.</p> <p>->HS trình bày.</p> <p>- HS theo dõi và ghi nhớ.</p> <p>->HS trình bày.</p> <p>->HS trình bày.</p>	<p>II. Biến dị tổ hợp:</p> <p>- Biến dị tổ hợp là sự tổ hợp lại các tính trạng của bố mẹ.</p> <p>- Nguyên nhân: Chính sự phân li độc lập và tổ hợp tự do của các cặp tính trạng ở P, làm xuất hiện kiểu hình khác P.</p> <p>- Biến dị tổ hợp được xuất hiện ở hình thức sinh sản hữu tính, vì có sự tạo giao tử và thụ tinh.</p> <p>- Biến dị tổ hợp là nguồn nguyên liệu thứ cấp của chọn giống và tiến hóa.</p>

3. Hoạt động luyện tập: (3 ph)

- HS đọc kết luận SGK

- Trả lời câu hỏi:

? Nêu kết quả thí nghiệm lai hai cặp tính trạng của Mendel? Để phép lai hai cặp tính trạng cho F₂ có tỉ lệ xấp xỉ 9: 3: 3: 1 thì cần những ĐK gì?

? Phát biểu nội dung quy luật phân li?

4. Hoạt động vận dụng: (2ph)

? Biến dị tổ hợp là gì? Nó xuất hiện ở hình thức sinh sản nào? Vì sao?

5. Hoạt động tìm tòi - mở rộng: (2ph)

? Mendel đã giải thích kết quả thí nghiệm lai hai cặp tính trạng như thế nào?

* Dẫn dò:

- Học bài và kẻ sẵn bảng 5 vào vở bài tập.

- Tìm hiểu và soạn trước bài 5: **Lai hai cặp tính trạng (tt)****V-RÚT KINH NGHIỆM:**